

CATÀSTROFE NATURAL,
CATÀSTROFE ECONÒMICA

De Mèxic al Perú

El terratrèmol de Mèxic —la ciutat més gran del món— i els problemes derivats del deute extern del Perú col·loquen Amèrica Llatina en el centre de l'actualitat.

Ernest Udina

Només mancava a Mèxic un terratrèmol. La ciutat més gran del món, divuit milions d'habitants, construïda sobre un gran llac, ha esdevingut un oceà urbà model suprem de caos urbanístic. El terratrèmol ha causat menys víctimes de les esperades, «només» unes deu mil, i ha enfonsat únicament un edifici de cada cinc mil, de fet, deu quilòmetres quadrats destruïts, lluny del terç de la ciutat ensorrat que s'havia anunciat els primers moments.

Una catàstrofe natural grandiosa, però, replanteja de nou tant la solidaritat internacional com el repte per al país. Els sociòlegs especialitzats en aquesta nova ciència de les catàstrofes han analitzat que moltes d'aquestes poden actuar, comptant amb el suport internacional, com un important revulsiu econòmic i social. No sembla que la caòtica ciutat de Mèxic i un país democràtic, però de partit únic sempre al poder, estiguin en les millors condicions per a una ofensiva.

Caldria que el terratrèmol pogués replantejar la futura orientació de la capital mexicana, tenint a més en compte que els ajuts internacionals són considerables. El Fons Monetari Internacional, mai massa sensible a la desgràcia permanent del Tercer Món, ja ha anunciat un préstec de set-cents milions de dòlars, quan, per exemple, el mateix organisme només en donà cent cinquanta a Nicaragua després del terratrèmol de 1973. Fins i tot, el mateix Fons sembla disposat ara a una renegociació del deute extern a Mèxic.

El deute extern ha esdevingut de fet un terratrèmol permanent a Llatinoamèrica, que afecta plenament els

La desfeta de Mèxic podria significar el replantejament d'una ciutat caòtica.

creditors occidentals, especialment els dels Estats Units. Tant de bo la catàstrofe actual serveixi per a un definitiu replantejament del tema. Lluny de la posició de vaga de pagaments instigada per Fidel Castro —tan realista com rebel—, la majoria de països de l'àrea ha optat per la supervivència a través de negociacions bilaterals amb l'FMI.

Hi ha, però, una posició intermèdia que pot anar fent escola. És la d'aquest sorprenent i jove nou president del Perú, Alán García. De qui ja es comença a parlar com d'un De Gaulle de l'Amèrica Llatina, per l'autoritat i la contundència demostrades fins ara, tant en la lluita contra la droga com en la destitució de dos-cents militars i especialment en aquesta clara determinació de no pagar el deute extern, segons els desitjos occidentals, sinó segons un barem realista que consisteix a pagar anualment només un deu per cent del valor de les exportacions peruanes.

La postura d'Alán García és arriscada, ja que el Fons Monetari Internacional i l'administració Reagan poden marginar econòmicament encara més el Perú. Té, però, el valor de símbol polític d'una independència que es cerca, malgrat totes les dificultats, i que cohesiona la població peruana, com s'ha mostrat en una recent enquesta, en la qual el noranta-sis per cent de peruans donen suport a la contundència amb què exerceix el poder el seu president.

Omplir els buits de poder tan corrents dels països llatinoamericans és avui una de les fites principals dels seus dirigents.

El cas mexicà, amb el model d'aquest nou contrapunt de la via peruana, es troba ara davant el repte d'una reconstrucció a la qual, fins i tot, pot ajudar la recent catàstrofe, que permeta posar els mitjans per superar una situació que ja era caòtica i que ara ha arribat fins al límit de la tragèdia. □